

WATERSCHAP WESTERKWARTIER

Waterschapshuis · Postbus 12 · 9800 AA Zuidhorn · Telefoon (05940) 2026 · Postgiro no.: 828435

Het College van Gedeputeerde Staten
der provincie Groningen

Postbus 610

GRONINGEN

CORR. NR. 7838	AFD. 2
ING. 24 MRT 1981	
KLASS. NR. -1053221	BIJL. 3

Uw kenmerk:

Uw brief van:

Ons kenmerk:
330

ZUIDHORN,
20 maart 1981

Onderwerp: molen "Westerhornerpolder"

Bijlagen: begroting restauratie
begroting gecombineerde bemaling
tekening.

In antwoord op uw schrijven van 2 april 1980 nr. 22.141/11/14, 2e afd. betreffende de bemaling van de "Westerhornerpolder" (298 ha) en mogelijke restauratie van de molen, delen wij u mede, dat in overleg met de Provinciale Groninger Molencommissie, de technische mogelijkheden van een restauratieplan zijn nagegaan.

De molenbouw fa. Th. Bremer en Zonen heeft in opdracht van ons de molen getaxeerd en is tot de conclusie gekomen, dat restauratie zeer wel mogelijk is.

Tevens heeft deze firma een begroting van kosten opgesteld. Deze begroting ad. f. 132.570,-- d.d. 20 mei 1980 dient aan het huidige prijspeil te worden aangepast en wordt geraamd op rond f. 150.000,-- exclusief de door ons nodig geachte verbetering van de beschoeiing van de molengoot.

Mede is door de molenbouwer de mogelijkheid nagegaan van het zowel mechanisch als met windkracht bemalen van de polder door de molen.

Deze technische mogelijkheid blijkt aanwezig te zijn en ook voor deze werkzaamheden zijn de kosten begroot.

In nader overleg met de Stichting Groninger Molenvrienden bij name met de heren B. Jongsma en de Jong is door ons in principe besloten af te zien van een aparte mechanische bemaling naast de molen, indien de mogelijkheden aanwezig zijn d.m.v. een restauratie de molen te herstellen en dan gebruik kan worden gemaakt van gecombineerde bemaling, zowel wind als mechanisch.

Naar onze mening zal het door het treffen van enige kleine voorzieningen ook mogelijk zijn om in noodtoestanden met de Westerhornermolen de polders "de Oude Ley" (opp. 193 ha.) en de "Westerhornermolenpolder" (opp. 182 ha.) mede te bemalen.

Ons inziens kan de molen na restauratie een functie krijgen als B.W.G.-molen.

type:
coll:

Bij deze

WATERSCHAP WESTERKWARTIER

Waterschapshuis - Postbus 12 - 9800 AA Zuidhorn - Telefoon (05940) ~~2028~~ 4633 - Postgiro no.: 828435

Het College van Gedeputeerde Staten
der provincie Groningen
Postbus 610
9700 AP GRONINGEN

Uw kenmerk:

Uw brief van:

Ons kenmerk:
1188

ZUIDHORN,
6 november 1981

Onderwerp: toepassing wet-B.W.O. molen
"Westerhornerpolder".

In antwoord op uw schrijven d.d. 3 september 1981 no.7.838/34/1.0 2e afd., delen wij u het volgende mede.

De "Westerhornerpolder" gelegen in de gemeente Grijskerk werd tot het eind van de veertiger jaren bemalen door een windmolen. Daarna is de aandrijving door wind vervangen door een mechanische aandrijving.

Deze mechanische aandrijving bestaande uit een oude diesel-motor en kettingaandrijving d.m.v. een frictiekoppeling is nu geheel verouderd en aan directe vervanging toe, gezien de onbetrouwbaarheid t.o.v. het bedrijfszeker functioneren.

Daar ook het bouwkundig deel van de molen diverse gebreken vertoont, is in eerste instantie overwogen een nieuw elektrisch gemaal te plaatsen, gezien de te verwachten hoge kosten tot bouwkundig herstel van de molen.

Op verzoek van de Groninger Molencommissie is nagegaan of van een nieuw gemaal kon worden afgezien en de bestaande vijzel van de molen voor bemaling kon blijven dienstdoen. Tevens is bij de fa.Th.Bremer & Zn molenbouw BV prijsopgave gevraagd voor herstel van de molen. Bij gebleken geschiktheid van de vijzel is fa.Bremer & Zn verzocht de technische mogelijkheid na te gaan van het zowel op wind als op mechanische kracht (elektromotor) laten draaien van de vijzel.

Door genoemde firma is in deze technische mogelijkheid positief geadviseerd en is kostenopgave verstrekt.

Het geheel aan technische en bouwkundige voorzieningen nodig tot behoud van de molen en het functioneren als bemaling maakt het gezien de kosten voor het waterschap niet aantrekkelijk deze vorm van bemaling te aanvaarden. Bemaling zonder behoud van de molen zal aanzienlijk minder kostbaar zijn. Alleen bij restauratie van de molen met subsidie van het Rijk is de molen met gecombineerde mogelijkheid wind-ofmechanische aandrijving als bemaling door het waterschap Westerkwartier te accepteren.

De watermolen bemalt thans een gebied groot 298 ha. Het winterpeil is vastgesteld op 1.34 m⁻ N.A.P.

type:
coll:

Bij de

WATERSCHAP WESTERKWARTIER

83

Geadresseerde

Ons kenmerk

Datum

Blad No.

Het College van Gedeputeerde Staten 1188
der provincie Groningen

6 november 1981

II

Bij de huidige aandrijving van de vijzel d.m.v. de dieselmotor bedraagt de capaciteit $\pm 25 \text{ m}^3/\text{min}$. Deze capaciteit is voldoende voor het bemalen gebied uitgaande van de landinrichtingsnorm voor landelijke afvoeren van $1.33 \text{ l}/\text{sec}/\text{ha}$. of $8 \text{ m}^3/100 \text{ ha}$. Deze afvoeren kunnen 1x per jaar worden overschreden, maar liggen normaal lager. De faktor kwel kan praktisch buiten beschouwing worden gelaten, gezien het geringe peilver verschil tussen het polderpeil van $1.34 \text{ m}^- \text{ NAP}$ en het boezempeil van $0.93 \text{ m}^- \text{ NAP}$. Ook de bodemstructuur klei op veen werkt remmend op eventuele kwel.

Bij aandrijving door wind of elektromotor kan de vijzel een capaciteit leveren van $30 \text{ à } 35 \text{ m}^3/\text{min}$. bij een laagste maalpeil van $1.79 \text{ m}^- \text{ NAP}$.

Deze overcapaciteit kan worden benut om in bepaalde omstandigheden een groter gebied te bemalen.

Hiervoor komen in aanmerking:

1. de "Westerhornermolenpolder" groot 182 ha. met een winterpeil van $1.56 \text{ m}^- \text{ NAP}$. en
2. een gedeelte van het waterschap "De Oude Leij" groot 193 ha., voor een oppervlakte van 80 ha. met een winterpeil van $1.53 \text{ m}^- \text{ NAP}$.

Het totale te bemalen gebied is dan groot $298 + 182 + 80 = 560 \text{ ha}$.

Bij de optimale afvoer zou volgens de afvoernorm een bemalingscapaciteit nodig zijn van $\pm 38 \text{ m}^3/\text{min}$.

Het tekort aan capaciteit van het gemaal Westerhorner kan gedurende een etmaal worden opgevangen door tijdelijke berging in de watergangen met een overschrijding van $\pm 40 \text{ cm}$ van het polderpeil.

Deze overschrijding zal echter sporadisch optreden. Normaal kan met een capaciteit van $\pm 35 \text{ m}^3/\text{min}$ het gebied van 560 ha. worden bewaakt.

De molen vertoont nu diverse bouwkundige gebreken, welke echter volgens advies van de Groninger Molencommissie binnen toelaatbare restauratiekosten hersteld kunnen worden.

Bijgaande begroting van de fa.Th.Bremer & Zn. geeft aan welke herstelwerken nodig zijn. De kosten zijn in mei 1980 begroot op f.132.570,-. Gezien prijsstijgingen nu geraamd op f.150.215,-.

Door de fa.Bremer is tevens prijs opgegeven voor de technische voorzieningen t.b.v. de bemaling door zowel windkracht als mechanisch. De kosten zijn geraamd op f.69.785,-.

De totale geraamde kosten restauratiemolen + bemaling zijn f.150.215,- + f.69.785,- = f.220.000,-.

Door het waterschapsbestuur is reeds opdracht verstrekt aan de fa.Bremer tot het maken van de mechanische voorzieningen t.b.v. de bemaling echter wel zodanig, dat de voorzieningen voor bemaling door windkracht naderhand kunnen worden aangebracht. In feite betekent dit een voor-financiering door het waterschap op de restauratiekosten.

In verband met de keus de bemalingsinstallatie in de molen te houden, zal op korte termijn de kap van de molen waterdicht moeten worden gemaakt.

type:

coll:

Deze voorziening

WATERSCHAP WESTERKWARTIER

Geadresseerde	Ons kenmerk	Datum	Blad No.
Het College van Gedeputeerde Staten der provincie Groningen.	1188	6 november 1981	III

Deze voorziening is tevens nodig om de molen tegen verdere achteruitgang te beschermen.

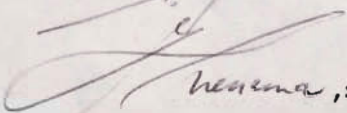
De toevoerwatergangen zullen worden gebaggerd.

Gezien onze keus de molen als bemalingsinstallatie te handhaven, welke keus sterk is beïnvloed door de wens van de Groninger Molenstichting de molen, in kader van de wet BWO, te restaureren, verzoeken wij u de restauratie aan het Rijk voor te dragen.

Betreffende de financiële bijdrage van het waterschap stellen wij ons op het standpunt, dat de financiële regeling volgens de Wet Bescherming Waterstaatswerken in Oorlogstijd dient plaats te vinden.

Deze overweging vloeit voort uit de mening van het waterschap dat de restauratie niet in de eerste plaats door ons wordt gewenst, doch wij ons hebben geconformeerd aan de wensen van de Prov.Gron.Molencommissie en uit dien hoofde aan restauratie willen meewerken.

Gecommitteerden uit het
hoofdbestuur van het
waterschap Westerkwartier:

, voorzitter
, secretaris